

аспекти державної інформаційної безпеки. На інституційному рівні необхідно здійснювати узгоджену діяльність різних соціальних інститутів, які пов'язані з вихованням особистості та її соціалізацією. На особистісному рівні важливу роль відіграє самовиховання, самоосвіта, формування високого рівня інформаційної культури особистості.

Таким чином, державна інформаційна політика пов'язана з проблемами забезпечення безпеки особистості та українського соціуму загалом.

Література:

1. Закон України "Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки" від 09.10.2007 № 537-V.
2. Закон України "Про основи національної безпеки України" від 19.06.2003 № 964-IV.
3. Костенко Л. Записки українського самашедшого / Л. Костенко. – К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2011. – 416 с.

Кожедуб Олена Василівна

Кандидат соціологічних наук, доцент

Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Наукові тези публікуються за тематичним напрямком «Сучасні проблеми філософії та соціології» науково-практичної інтернет-конференції «Сучасні тенденції соціально-гуманітарного розвитку України та світу» (17 квітня 2018 р., м. Харків)

ТЕРОРИЗМ ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ФЕНОМЕН

Тероризм – це тактика політичної боротьби, що характеризується систематичним застосуванням ідеологічно мотивованого насильства, що виражається у вбивствах, диверсіях, саботажі, викраденнях і інших діях, що становлять загрозу життю і безпеці людей. Таке насильство використовується як для усунення конкретних супротивників, так і для залякування уряду, партій, суспільно-політичних і релігійних рухів, етнічних груп, соціальних груп в ім'я досягнення певних політичних, релігійних соціально-економічних цілей” [1].

Як соціальний феномен тероризм характеризується особливими підходами до визначення протиборчих сторін, засобів протиборства та причини виникнення. Так, в боротьбі з тероризмом терористи не сприймаються як противники у війні, вони – злочинці. А це визначає і особливості засобів боротьби з ним.

Відомо, що війни вииграються не на полях битв, а у внутрішньому просторі психіки людини. Для того щоб змінити поведінку однієї людини або великих мас людей треба змінити зміст і стан їх свідомості. Терористи мають в своєму арсеналі безліч різних засобів, проте основна умова виникнення тероризму і його “ефективності” – наявність інформаційного суспільства. Чим вище і могутніша роль ЗМІ, тим ширше поле потенційного впливу тероризму на суспільство. Коли жертвою стає певна група людей, до якої належить людина, – відчуття небезпеки збільшується [3].

В основі виникнення тероризму як соціального явища лежить комплекс причин:

- *внутрішньополітичні*: тероризм виникає на стику культур, а в перехідні періоди, терористи не проявляють активності тоді, коли в суспільстві нічого не змінюється;

- *економічні*: зазвичай бідність визначають як одну з причин виникнення тероризму. Проте, бідність на національному рівні може побічно впливати на прояви тероризму, так як бідність і економічні негаразди в багатьох випадках є причиною початку громадянських воєн. Проте наявність громадянської війни ще не є гарантом виникнення тероризму [2];

- *релігійні*: оцінками дослідницького центру RAND, в результаті терактів, організованих “світськими” терористами, постраждали в середньому 3,27 осіб, для “релігійних” терористів цей показник майже в 9 разів вище – 27,05 [2];

- *географічні*: за даними дослідницького центру Nixon Center, проживання людини в тій чи іншій країні світу не є фактором, який обумовлює її схильність до тероризму. Так, в результаті аналізу біографій 373 терористів було виявлено, що менше половини терористів народилися на Близькому Сході, інші – в США, в Канаді чи в країнах Західної Європи. 41%

були громадянами країн Європейського Союзу або США; 9% виявилися місцевими жителями, які нещодавно прийняли іслам [2];

- *психологічні*: так, ґрунтуючись на теорії нарцистичних травм, Л. Боллінгер, Х. Кохут та Ернест С. Вольф виявили у терористів ознаки вертикального розщеплення. Так, при горизонтальному розщепленні особистості відчуття величі витісняється; симптомами цього є депресія, низька самооцінка і сильне почуття сорому. При вертикальному розщепленні манія величі з її надуманою грандіозністю і магічним контролем може супроводжуватися низькою самооцінкою і почуттям втрати самоконтролю. А Л. Боллінгер виявив, що терористи “відщеплюють” ті частини самих себе, які є ними низько оцінюваними і проєктують їх на істеблшмент, який сприймають як загрозу [4].

Література:

1. Гаврилин Ю.В., Смирнов Л.В. Современный терроризм: сущность, типология, проблемы противодействия: Учебное пособие / Ю.В. Гаврилин, Л.В. Смирнов. – М.: ЮИ МВД России, Книжный мир, 2003. – 64 с.
2. Цопанова А.В. К проблеме анализа феномена современного терроризма / А.В. Цопанова // Известия российского государственного педагогического университета им. А.И. Герцена. – 2010. – № 120. – С. 303-307.
3. Юрьев А.И. Политическая психология терроризма / А.И. Юрьев // Психология и психопатология терроризма. Гуманитарные стратегии антитеррора: Сб. статей Под ред. проф. М. М. Решетникова. – СПб., 2004. – С. 64-86.
4. Kohut H., Wolf E.S. The disorders of the self and their treatment – an outline / H. Kohut, E.S. Wolf // International Journal of Psycho-Analysis. – 1978. – № 59. – P. 413-425.

Гончаренко Тетяна Ігорівна

Житлово-комунальний коледж

Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова

Наукові тези публікуються за тематичним напрямком «Актуальні проблеми економіки та публічного адміністрування» науково-практичної інтернет-конференції «Сучасні тенденції соціально-гуманітарного розвитку України та світу» (17 квітня 2018 р., м. Харків)

ПРОЖИТКОВИЙ МІНІМУМ В УКРАЇНІ: ПРАВОВІ НОРМИ ТА СУЧАСНІ РЕАЛІЇ

В сучасній науковій літературі прожитковий мінімум визначається як вартісна величина достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я, набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб людини. Прожитковий мінімум складається з двох елементів – фізіологічного та соціального. Фізіологічний мінімум – це вартісне вираження матеріальних цінностей, необхідних для існування людини. В світовій практиці він становить 85-87% загального прожиткового мінімуму, а решта припадає на соціальний елемент – певний мінімальний набір культурних та духовних цінностей необхідних людині.

Згідно Закону України «Про прожитковий мінімум» визначено, що прожитковий мінімум повинен містити набір продуктів харчування, непродовольчих товарів та набори послуг для основних соціальних та демографічних груп населення. Прожитковий мінімум в Україні для працездатного населення з 1 січня 2018 р. по 30 червня 2018 р. встановлено на рівні 1762 грн. на місяць на одну особу. Тобто, враховуючи світову практику, фізіологічний рівень у вартісному вираженні складає приблизно 1500 грн. на одну особу на місяць.

Рівень прожиткового мінімуму повинен забезпечити людині набір продуктів харчування, необхідний для задоволення його мінімальних потреб. Ми провели власне дослідження вартісної величини такого продуктового набору.

Згідно із Постановою Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2016 р. № 780 «Про затвердження наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг для основних соціальних і демографічних груп населення», такі продуктові набори повинні складатись із законодавчо закріплених основних продуктів харчування та мати визначені обсяги їх споживання (у річному вираженні), а саме (при проведенні дослідження був проаналізований набір продуктів харчування для працездатних осіб): хліб житній – 39 кг; хліб